

АРТИКУЛЯЦІЙНА ГІМНАСТИКА

Артикуляційну гімнастику слід проводити щодня. Дитина має бачити своє обличчя, тож дорослий може сісти разом із нею перед великим дзеркалом або дати їй люстерко. Усі вправи потрібно виконувати чітко, дотримуючись правил.

Основні вправи

1. **«Жабенятко»**. Усміхнутися, показати зціплені зубки. Утримувати губи в такому положенні 5–10 секунд. Повторити 3–4 рази.
2. **«Млинці»**. Усміхнутися, трохи відкрити рот, покласти широкий передній край язика на нижню губу, затримати спокійно широкий язик на рахунок від 1 до 5–10, потім розслаблений язик плавно занести за нижні зуби.
3. **«Смачне варення»**. Усміхнутися, відкрити рот і широким переднім краєм язика облизати верхню губу, рухати язиком зверху вниз, ніби «затягуючи» смачне варення в рот.
4. **«Слоник»**. Губи витягнути «трубочкою» вперед, як під час вимовляння звука [у]. Губи й зуби майже зімкнені. Утримувати губи в такому положенні 5–10 секунд.
5. **«Чистимо зубки»**. Усміхнутися, показати зуби, відкрити рот і кінчиком язика «почистити» нижні (верхні) зуби зсередини.
6. **«Неслухняний язичок»**. Усміхнутися, трохи відкрити рот, спокійно покласти широкий язик на нижню губу, поплескати його губами, вимовляючи «пя-пя-пя», а потім потримати спокійно широкий язик у відкритому роті на рахунок від 1 до 5–10.
7. **«Маляр»**. Усміхнутися, відкрити рот і «пофарбувати» широким кінчиком язика тверде піднебіння. Язик рухати вперед-назад.
8. **«Індик»**. Злегка відкрити рот, покласти широкий язик на верхню губу, рухати широким переднім краєм язика по верхній губі вперед і назад, не відриваючи язик від губи, ніби погладжуючи її. Спочатку рухи повільні, потім прискорити темп і додати голос, поки не почується «бл-бл-бл».
9. **«Конячка»**. Усміхнутися, відкрити рот, поклацати кінчиком язика («коник цокає копитами»).

Додаткові вправи

10. **«Гойдалка»**. Усміхнутися, показати зуби, відкрити рот, покласти широкий язик за нижні зуби з внутрішнього боку й утримувати його в такому положенні на рахунок до 5. Потім підняти широкий язик за верхні зуби з внутрішнього боку і теж утримувати на рахунок до 5. Так по чергово 5—6 разів міняти положення язика.

ПАЛЬЧИКОВА ГІМНАСТИКА

1. **«Ліхтарики»**. На рахунок «раз-два» по чергово стискати й розтискати пальці рук: на «раз» пальці правої руки випрямити, пальці лівої руки стиснути, на «два» пальці лівої руки випрямити, пальці правої руки стиснути. Спочатку виконувати вправу повільно, а потім прискорити темп.

2. **«Миємо руки»**. Ритмічно потирати долоні, імітуючи миття рук.

Узяли пахуче мило,
Добре руки з ним помили.

Пальці стиснути в кулачки, потім різко випрямити їх, неначе струшуючи з пальців водичку.

Полетіли від води
Бризки з рук туди-сюди.

Енергійними рухами імітувати по чергове витирання кожної руки рушником.

Рушничок я свій беру,
Швидко ручки обітру.

3. **«Млинці»**. На рахунок «раз-два» перевертати кисті рук, торкаючись поверхні столу: на «раз» ліва рука торкається столу долонею, а права рука — зворотним боком, на два ліва рука торкається столу зворотним боком, а права рука — долонею.

4. **«Їжачок»**. Спертися ліктями на стіл, розташувати долоні під кутом одна до одної. Пальці рук переплести. На рахунок «раз-два» випрямляти й опускати пальці.

5. **«Човник»**. Пальці рук щільно стиснуті, долоні поставити на ребро й з'єднати «ківшиком».

6. **«Річка та рибка»**. Кисті рук покласти на стіл долонями вниз і виконувати хвилеподібні, плавні рухи.

Випрямлені долоні притиснуті одна до одної. Пальці в напрямку «від себе». Повертати зімкнуті долоні праворуч та ліворуч, імітуючи рухи риби хвостом.

7. **«Птах п'є воду»**. Кінчики пальців руки скласти разом — це «дзьоб». Не відриваючи лікоть від столу, «дзьобом» торкнутися столу. Потім імітувати рухи птаха: набрати «води», підняти «голову», поклацати «дзьобом».

8. **«Квітка»**. Ліктями спертися на стіл. Кисті рук притиснуті одна до одної, пальці утворюють «пуп'янок». Плавна поволі розводити пальці рук у сторони, а потім зводити разом — квітка «розпускається» і «закривається».
9. **«Ворота»**. Кисті рук поставити перед собою ребром на стіл. Кінчики пальців правої руки торкаються кінчиків пальців лівої. Ворота «відчиняються»: розвернути долоні паралельно одна одній у напрямку «від себе». Ворота «зачиняються»: повернутися у вихідну позицію.
10. **«Каблучка»**. З'єднати великий та вказівний пальці в кільце. Решту пальців випрямити, підняти й притиснути один до одного. Утримувати в такому положенні, рахуючи до 5–10. Виконувати вправу кожною рукою по черзі, потім обома руками одночасно.

ЗАНЯТТЯ

1 Артикуляційна гімнастика.

2 Уяви, що здувається повітряна кулька. Вимовляй протяжно звук [с].

3 Прочитай або повтори склади та ланцюжки складів.

са	са — са	са — са — са	са — со
си	си — си	си — си — си	су — си
се	се — се	се — се — се	се — су
су	су — су	су — су — су	си — се
со	со — со	со — со — со	со — са

4 Прочитай або повтори слова.

са	со	су	се	си
сам	сон	сукня	село	сир
сад	сом	судак	серп	син
сани	сова	суміш	сейф	сила
сапка	сода	суглоб	серія	сито
сарай	сокіл	сурмач	селянин	ситро
сарна	собака	сусід	серпень	сироп
садиба	сокира	суходіл	середина	силач

С—С', Ц—Ц'

5 Пограй у гру «Один — багато».

Зразок: *садівник — садівники.*

серветка — ...

сумка — ...

сорока — ...

сарафан — ...

сувенір — ...

супутник — ...

сапер — ...

сухар — ...

сервант — ...

символ — ...

6 Зміни речення за поданим зразком.

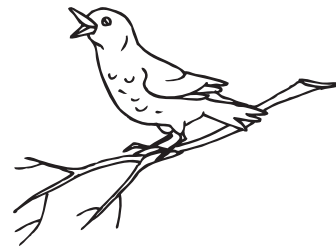
Зразок: *Я граю на сопілці. Ти граєш на сопілці. Він грає на сопілці. Вона грає на сопілці. Ми граємо на сопілці. Ви граєте на сопілці. Вони грають на сопілці.*

Я прасую сукню.

Я слухаю солов'я.

Я сиджу в сараї.

Я дресирую собаку.

7 Прочитай або повтори речення.

а) Сашко їде на самокаті.

Оса сіла на сонях.

Соня взула сандалії.

У садку соковита суниця.

У саду висока абрикоса.

У Сусанни синя сукня.

б) Сергій солить суп.

Високо в небі — салют.

У діда Семена — сивина.

Садівник садить айстри.

Сидір косить косою.

Мама купила сину ситро.

